

Yttrande gällande begäran om allmänna vattentjänster i Vålarö

Önskan om yttrande

Länsstyrelsen i Södermanlands län har fått in en begäran om att myndigheten, med stöd av vattentjänstlagen, ska förelägga Nyköpings kommun att tillhandahålla allmänna vattentjänster (vatten och avlopp) till bostadsområdet Vålarö. Länsstyrelsen önskar därför yttrande från Nyköpings kommun i frågan senast den 29 augusti 2023. Länsstyrelsen ser gärna att yttrandet omfattar så väl tekniska som ekonomiska och miljömässiga synpunkter.

Bakgrund

Vålarö är ett fritidshusområde med omkring 190 fastigheter. På 21 fastigheter (11,1%) finns personer skrivna och anses därmed vara permanentboende. Området har idag gemensamt dricksvatten (sommarvatten) och en gemensam avloppsanläggning för BDT-avlopp (bad, disk och tvättavlopp). Den gemensamma avloppsanläggningen är i drift från tidig vår till sen höst, det är även under denna period som sommarvatten finns tillgängligt. Majoriteten av fastigheterna är anslutna till områdets gemensamma anläggningar för vatten och BDT-avlopp. Ett fåtal enskilda avloppsanläggningar och dricksvattentäcker förekommer, främst på de fastigheter som nyttjas permanent. Vissa av de fastigheter som har enskilda avloppsanläggningar är under sommaren anslutna till gemensamhetsanläggningen för BDT-avlopp, under vinterhalvåret har de en enklare separat avloppslösning som exempelvis stenkista eller infiltrationsanläggning. Avlopp från WC leds i de flesta fall till sluten tank. Vissa fastigheter har torrtoalett och egen hantering av latrin. Andra typer av avloppslösningar förekommer som möjliggör permanentboende.

Under 2020 påbörjades en inventering av enskilda avloppsanläggningar i området Vålarö. Inga tillsynsbesök har gjorts då det har varit pågående diskussioner om området ska anslutas till det kommunala nätet via den s.k. kustledningen för vatten och avlopp. De uppgifter som finns gällande status på fastigheternas enskilda avloppslösningar kommer främst från inlämnade

enkäter som skickades ut till alla fastighetsägare i samband med att tillsynen påbörjats.

Eftersom inga tillsynsbesök har skett har inte de enskilda avloppsanläggningarnas funktion kontrollerats. Om tillsyn utförs och krav ställs på att bristfälliga avloppsanläggningar ska åtgärdas kan svårigheter uppkomma med att göra en ny anläggning inom egen fastighet. Detta beroende på att det kan bli svårt att hålla skyddsavstånd till egna borrade dricksvattenbrunnar. Det kan också bli svårt att hitta lämpliga utsläppspunkter i de fall det inte går att ordna en ny infiltration för BDT-avlopp eller om fastighetsägarna vill ersätta sin slutna tank med en annan typ av avloppslösning.

Nyköping kommuns Miljö- och samhällsbyggnadsnämnd har bedömt att Vålarö ligger inom ett område som klassats som hög skyddsnivå ur både miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Hög skyddsnivå är det på grund av att den sammanlagda belastningen är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor som kan medföra en stegvis försämrad vattenkvalitet eller kvantitet på grund av att området kan omvandlas från fritidsbostäder till permanentbostäder.

Ekonomiska aspekter

Grundläggningsförhållandena i Vålarö är komplicerade och därmed kostnadsdrivande vilket medför en lång genomförandetid och hög investeringskostnad för utbyggnation av vatten och avlopp i området.

Utifrån en tidigare genomförd projektering, som inte längre är helt aktuell, bedöms kostnaden för byggnation i Vålarö till minst 98 miljoner kronor. Till detta kommer kostnader för bl.a. ny projektering.

Intäkter genom anläggningsavgifter uppgår, beräknat med 2023-års VA-taxa, till 35 miljoner kronor.

Tekniska aspekter

Nyköpings kommun har för avsikt att införliva Vålarö i verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Överföringsledningen fram till Vålarö blev klar 2022. Beräknat år för färdigställande av verksamhetsområde Vålarö är 2030 med följande tidsplan:

År	Kvartal	Tillstånd/Samråd	Projektering och förfrågningsunderlag	Bygglov	Upphandling	Byggnation	Risk
2023	Q1						
	Q2						
	Q3						
	Q4						
2024	Q1						
	Q2						
	Q3						
	Q4						
2025	Q1						
	Q2						
	Q3						
	Q4						
2026	Q1						
	Q2						
	Q3						
	Q4						
2027	Q1						
	Q2						
	Q3						
	Q4						
2028	Q1						
	Q2						
	Q3						
	Q4						
2029	Q1						
	Q2						
	Q3						
	Q4						
2030	Q1						
	Q2						
	Q3						
	Q4						

Risk: För ett större investeringsprojekt av denna karaktär finns ett stort antal risker som kan påverka tidsplanen. Det handlar bl.a. om fördröjningar som kan ske gällande tillståndsprövning, upphandling, byggnation och överprövning av beslut. En försiktig uppskattning om fyra månader har lagts in i tidsplanen.

Projektering av området finns påbörjad sedan tidigare. Denna behöver återupptas och revideras utifrån dagens förutsättningar. Sedan tidigare projektering togs fram har el och fiber lagts i området vilka hamnar i konflikt med tidigare projekterad ledningsdragning.

Hälso- och miljöaspekter

Gemensamhetsanläggningen för rening av BDT-avlopp

Tillstånd för gemensamhetsanläggningen för rening av BDT-avlopp finns från 1989. Anläggningen är i drift från tidig vår till sen höst. Nyköpings kommuns Miljöenhet utför tillsyn på avloppsanläggningen, i dagsläget varannat år. Vid tillsynen kontrollerar en miljöinspektör avloppsanläggningens funktion samt kontrollerar verksamhetens rutiner för skötsel och underhåll. Granskning av analysresultat på utgående renat avloppsvatten från avloppsanläggningen görs årligen.

Miljöenheten har vid de senaste tillsynsbesöken fått kännedom om samt noterat att ovidkommande vatten tillförs ledningsnätet som leder till avloppsanläggningen. Avloppsledningsnätet ska fortlöpande ses över och underhållas i syfte att dels begränsa tillflödet av regn- och grundvatten till avloppsanläggningen dels förhindra utsläpp av obehandlat eller otillräckligt renat avloppsvatten. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har ett pågående tillsynsärende och avser att förelägga samfälligheten att undersöka nätet och vidta åtgärder där det behövs för att komma till rätta med problemet.

Dricksvatten

Vålarö har två borrhållade dricksvattenbrunnar och två reservoarer på dricksvattennätet. Området har haft problem med odlingsbara mikroorganismer och koliforma bakterier till och från som antas bero på bland annat att vattnet är stillastående under den period sommarvattnet är avstängt och för att ledningsnätet är gammalt. Det är inte konstaterat dåligt råvatten.

Slutsats

Då andelen permanentboende antas öka i området kan en anslutning till det kommunala VA-nätet minska behovet av enskilda avloppsanläggningar vilket i sin tur minskar belastningen i området och risken för eventuell förorening. Att området har gemensamhetsanläggningar för vatten och avlopp som är i drift under en begränsad tid under året kan anses vara en begränsning av möjligheten till utökning av andelen som kan bo permanent i området. Enskilda avloppsanläggningar kräver även underhåll och reparationer som kan vara dyra för de enskilda fastighetsägarna.

Nyköpings kommun ställer sig positiv till att området ansluts till det kommunala VA-nätet. Dels för att säkerställa en pålitlig och säker tillgång till rent dricksvatten, dels för att få en effektiv bortforsling och rening av avloppsvattnet. Genom att ansluta området till VA-nätet kommer risken för förorening av omgivande miljö och grundvatten minska. Det i sin tur förhindrar spridningen av vattenburna sjukdomar och säkerställer en god hälsa för de boende i området.

Vidare innebär kommunalt VA i Vålarö ett fullföljande av intentionerna i gällande detaljplan.

Givet detta underlag fortsätter planeringsarbetet för att tillhandahålla allmänna vattentjänster (vatten och avlopp) till bostadsområdet Vålarö med den angivna tidsplanen som utgångspunkt.

De föreslagna åtgärderna förutsätter att erforderliga politiska beslut fattas av kommunstyrelse respektive kommunfullmäktige. Det handlar om investeringsbeslut för projektering respektive byggnation samt beslut om att inrätta verksamhetsområde för vatten och spillvatten.

Underlag i ärendet har tagits fram av Nyköping vatten vid Tekniska divisionen och Miljöenheten vid division Samhällsbyggnad.

Kent Nyman
Divisionschef Teknik